

Talousarviokehys 2024

Sipoon kunta

Kunnanhallitus 12.6.2023

Sisällysluettelo:

1.	Kuntatalousohjelma 2024 - 2027	3
2.	Sipoon kunnan lähtökohdat	4
	Väestö.....	4
	Sipoon kunnan vuosien 2023 – 2025 taloussuunnitelma ja tilinpäätös 2022 .	5
	Verotulot.....	5
	Valtionosuudet.....	5
3.	Vuoden 2024 kehys	5
4.	Investoinnit	8
5.	Sisäiset erät.....	8
6.	Toiminta ja tavoitteiden määrittely talousarviossa 2024	9
7.	Aikataulu, tärkeimmät päivämäärät talousarvion valmistelussa	9

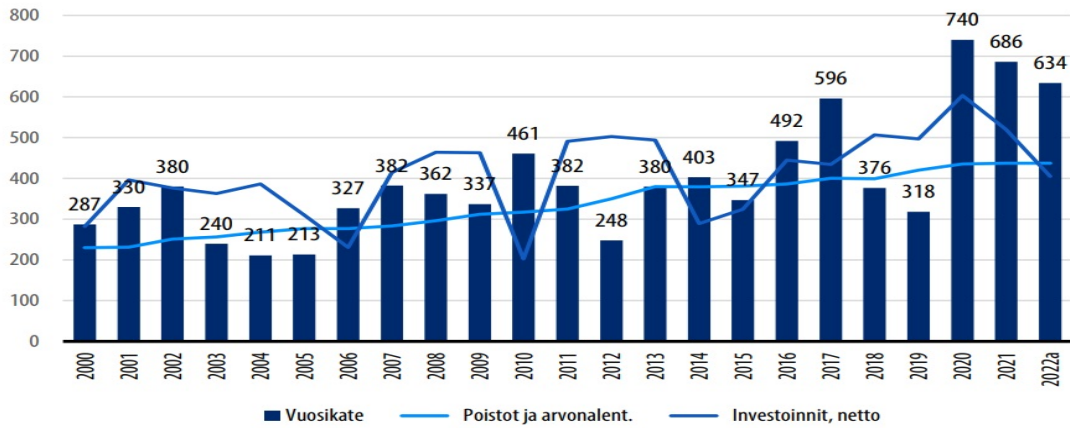
Vuoden 2024 talousarviokehys

1. Kuntatalousohjelma 2024 - 2027

Kuntatalouden vuosi 2023 näyttää edelleen vahvalta. Kuntataloutta vahvistavat väliaikaisesti sote-uudistukseen liittyvät niin sanotut verohännät eli tilitykset aikaisemmilta vuosilta vanhan veroprosentin mukaan. Sote-uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Ensi vuoteen verrattuna kunnille kertyy tänä vuonna noin 1,1 mrd. euroa enemmän vanhojen veroperusteiden mukaisia verotuloja. Vuosikate riittää selvästi kattamaan poistot ja toiminnan ja investointien rahavirta on noin 0,6 mrd. euroa positiivinen. Kuntatalouden menot pysyvät kehysvuosina 2024–2027 hieman tuloja suurempina. Vuosikate riittää kattamaan poistot kaikkina tarkasteluvuosina painelaskelmassa. Toiminnan ja investointien rahavirta on -0,4 mrd. euroa vuonna 2024 ja heikkenee vähitellen -0,6 mrd. euroon vuoteen 2027 mennessä. Tulojen ja menojen epätasapaino korostaa palvelutarpeen ennakoivan suunnittelun ja investointien tarveharkinnan tärkeyttä.

Nopeasti kasvavien sosiaali- ja terveystenonien siirtyminen pois kuntien vastuulta helpottaa kuntatalouden pitkän aikavälin menopaineita. Toimintamenojen kasvupainetta alentavat myös syntyvyyden laskusta aiheutuva palvelutarpeen lasku opetus- ja varhaiskasvatuspalveluissa sekä useiden kuluvan hallituskauden aikana toimeenpantujen määräaikaisten toimien päättyminen. Toisaalta Ukrainasta sotaa paenneiden auttamiseen tarvittavien panostusten arvioidaan kasvavan muun muassa varhaiskasvatuksessa ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa sekä kotouttamispalveluissa. Hallitusohjelman toimien ja Ukrainasta sotaa paenneiden palveluiden järjestäminen näkyvät vastaavasti myös kuntien tuloissa niistä aiheutuneiden kulujen kompensoinnin mukaisesti. Kuntien valtionosuuksien kasvu jää tarkasteluvuosina varsin maltilliseksi lukuun ottamatta vuotta 2025, jolloin TE-palvelu-uudistus lisää kuntien valtionosuuksia noin 900 milj. eurolla. Uudistus laajentaa kuntien tehtäväkenttää ja kasvattaa myös kuntatalouden toimintamenoja. Uudistuksen myötä kuntien henkilöstömäärä kasvaa noin neljällä tuhannella henkilötyövuodella

Kuvio 1. Kuntien tulorahoituksen riittävyys vuosina 2000–2022a, €/asukas

Taulukko 19. Kuntatalouden kehitys vuoteen 2027 kuntien kirjanpidon mukaan, mrd. euroa (käyvin hinnoin).

Taloustoiminimi	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Tuloksen muodostuminen						
1. Toimintakate	-33,8	-13,2	-13,5	-14,8	-15,4	-15,9
2. Verotulot	26,9	14,4	14,0	14,4	15,0	15,6
3. Valtionosuudet, käyttötalous	10,8	3,7	3,6	4,6	4,8	4,9
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,3	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1
5. Vuosikate	4,2	5,1	4,2	4,3	4,5	4,6
6. Poistot	-3,2	-2,9	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3
7. Satunnaiset erät, netto	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
8. Tilikauden tulos	1,2	2,3	1,3	1,3	1,4	1,4

Sote-uudistukseen liittyvät siirtolaskelmat oikaistaan elo-syyskuussa 2023. Tarkoituksena on, että siirtolaskelmaluonnos on valmis viimeistään 31.8.2023. Kunnat ja hyvinvointialueet voisivat vielä esittää valtiovarainministeriölle huomioita laskelmaluonnoksesta syyskuun 2023 aikana. Lopullinen siirtolaskelma määrittää sen, kuinka paljon rahoitusta kunnat ja hyvinvointialueet saavat valtiolta vuodesta 2024 lukien ja samalla oikaistaan takautuvasti myös vuoden 2023 rahoitusta. Oikaisun johdosta Sipoon valtionosuudet todennäköisesti pienenevät.

2. Sipoon kunnan lähtökohdat

Väestö

Väestö	Lkm	Muutos	Kehitys% vuositasolla
31.12.2013 toteutunut	18 914		
31.12.2014 toteutunut	19 034	120	0,6 %
31.12.2015 toteutunut	19 399	365	1,9 %
31.12.2016 toteutunut	19 922	523	2,7 %
31.12.2017 toteutunut	20 310	388	1,9 %
31.12.2018 toteutunut	20 666	356	1,8 %
31.12.2019 toteutunut	21 170	504	2,4 %
31.12.2020 toteutunut	21 687	517	2,4 %
31.12.2021 toteutunut	22 190	503	2,3 %
31.12.2022 toteutunut	22 320	130	0,6 %
30.4.2023 toteutunut	22 363	43	0,2 %
31.12.2023 talousarvio	22 852	489	2,2 %
31.12.2024 talousarvio	23 352	500	2,2 %
31.12.2025 talousarvio	23 852	500	2,1 %

Sipoon kunnan vuosien 2023 – 2025 taloussuunnitelma ja tilinpäätös 2022

Kuluvan vuoden 1. osavuositarkastuksen ennusteiden mukaan vuosi 2023 on 9,6 M€ ylijäämäinen (TA2023/ 6 M€).

Vuoden 2021 tilinpäätöksen tulos oli 13,2 M€ ja ylijäämä 14,9 M€. Kunnan taseeseen kertyneet ylijäämät 37,2 M€.

Verotulot

Sipoon kunnan verotulot on tässä vaiheessa arvioitu pelkästään Kuntaliiton kuntakohtaiseen verotuloarvioon perustuen (KI 4/2023).

TILIVUOSI	2021	2022	2023**	2024**	2025**	2026**
Verolaji						
Kunnallisvero	97 683	103 993	44 861	41 836	43 933	45 960
<i>Muutos %</i>	5,5	6,5	-56,9	-6,7	5,0	4,6
Yhteisövero	7 571	7 567	6 188	5 784	6 207	6 518
<i>Muutos %</i>	4,5	-0,1	-18,2	-6,5	7,3	5,0
Kiinteistövero	9 850	10 644	11 455	11 514	11 514	11 514
<i>Muutos %</i>	8,1	8,1	7,6	0,5	0,0	0,0
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	115 104	122 204	62 504	59 134	61 654	63 992
<i>Muutos %</i>	7,5	6,2	-48,9	-5,4	4,3	3,8

Valtionosuudet

Kehyksen valtionosuudet perustuvat tässä vaiheessa VM:n niin kutsuttuun painelaskelmaan, mutta sote-siirtolaskelmien oikaisu elo-syyskuussa tulee pienentämään kehyslaskelmassa nyt olevia valtionosuuksia.

3. Vuoden 2024 kehys

Kehyksessä on huomioitu a) indeksikorotukset (kuluttajahinta, peruspalvelut, sopimuskorotukset) ja b) toiminnallisista muutoksista aiheutuvat välttämättömät lisämäärärahatarpeet sekä c) tuottavuusohjelman toimenpiteitä. Tuottavuustoimenpiteiden vaikutus vuonna 2024 on 371 000 euroa.

Kehys toimialoittain ja Sipoon Vesi

Toimiala	Kategoria	TP '21	TP '22	TA '23 sis. siirr.	Kehys '24 yht.	TS '25	TS '26	Kehys '24 indeksit
10 Keskusvaaliltk	Toimintatuotot Yhteensä, ULKOINEN	24	47	0	0	0	0	
10 Keskusvaaliltk	Toimintatuotot Yhteensä, SISÄINEN	0	0	0	0	0	0	2,80 %
10 Keskusvaaliltk	Toimintakulut Yhteensä, ULKOINEN	-59	-38	-40	-41	-42	-43	2,80 %
10 Keskusvaaliltk	Toimintakulut Yhteensä, SISÄINEN	0	0	0	0	0	0	2,80 %
11 Keskusvaaliltk	TOIMINTAKATE	-35	9	-40	-41	-42	-43	
11 Tilintarkastusltk	Toimintatuotot Yhteensä, ULKOINEN	0	0	0	0	0	0	
11 Tilintarkastusltk	Toimintatuotot Yhteensä, SISÄINEN	0	0	0	0	0	0	2,80 %
11 Tilintarkastusltk	Toimintakulut Yhteensä, ULKOINEN	-40	-44	-44	-46	-47	-48	2,80 %
11 Tilintarkastusltk	Toimintakulut Yhteensä, SISÄINEN	-1	-1	0	0	0	0	2,80 %
11 Tilintarkastusltk	TOIMINTAKATE	-41	-45	-44	-46	-47	-48	
12 Kunnanhallitus	Toimintatuotot Yhteensä, ULKOINEN	5 347	13 045	5 485	5 485	5 485	5 485	
12 Kunnanhallitus	Toimintatuotot Yhteensä, SISÄINEN	9 371	8 335	8 427	8 663	8 906	9 155	2,80 %
12 Kunnanhallitus	Toimintakulut Yhteensä, ULKOINEN	-1 188	-1 509	-1 381	-1 520	-1 560	-1 600	2,80 %
12 Kunnanhallitus	Toimintakulut Yhteensä, SISÄINEN	-194	-44	-32	-33	-34	-35	2,80 %
12 Kunnanhallitus	TOIMINTAKATE	13 336	19 826	12 499	12 595	12 797	13 005	
13 Konsernipalvelut	Toimintatuotot Yhteensä, ULKOINEN	708	444	307	407	407	407	
13 Konsernipalvelut	Toimintatuotot Yhteensä, SISÄINEN	3 780	3	0	0	0	0	2,80 %
13 Konsernipalvelut	Toimintakulut Yhteensä, ULKOINEN	-9 007	-8 981	-9 307	-9 610	-9 835	-10 110	2,80 %
13 Konsernipalvelut	Toimintakulut Yhteensä, SISÄINEN	-776	-354	-253	-260	-267	-275	2,80 %
13 Konsernipalvelut	TOIMINTAKATE	-5 295	-8 888	-9 252	-9 463	-9 695	-9 978	
14 Arki ja vapaa-aika	Toimintatuotot Yhteensä, ULKOINEN	856	869	1 419	1 429	1 429	1 429	
14 Arki ja vapaa-aika	Toimintatuotot Yhteensä, SISÄINEN	2 631	2 891	2 958	3 041	3 126	3 214	2,80 %
14 Arki ja vapaa-aika	Toimintakulut Yhteensä, ULKOINEN	-9 297	-9 789	-11 294	-11 884	-13 941	-14 270	2,80 %
14 Arki ja vapaa-aika	Toimintakulut Yhteensä, SISÄINEN	-2 674	-2 462	-2 508	-2 778	-2 651	-2 725	2,80 %
14 Arki ja vapaa-aika	TOIMINTAKATE	-8 484	-8 491	-9 426	-10 192	-12 037	-12 352	
31 Varhaiskasvatus	Toimintatuotot Yhteensä, ULKOINEN	1 389	1 346	1 200	1 200	1 200	1 200	
31 Varhaiskasvatus	Toimintatuotot Yhteensä, SISÄINEN	0	0	0	0	0	0	2,80 %
31 Varhaiskasvatus	Toimintakulut Yhteensä, ULKOINEN	-12 746	-13 584	-13 941	-14 230	-14 436	-14 849	2,80 %
31 Varhaiskasvatus	Toimintakulut Yhteensä, SISÄINEN	-3 970	-4 042	-4 501	-5 207	-5 477	-5 610	2,80 %
31 Varhaiskasvatus	TOIMINTAKATE	-15 327	-16 279	-17 243	-18 237	-18 713	-19 259	
33 Koulutus	Toimintatuotot Yhteensä, ULKOINEN	2 481	2 664	2 010	2 010	2 010	2 010	
33 Koulutus	Toimintatuotot Yhteensä, SISÄINEN	0	0	0	0	0	0	2,80 %
33 Koulutus	Toimintakulut Yhteensä, ULKOINEN	-21 492	-22 419	-23 595	-24 941	-25 620	-26 318	2,80 %
33 Koulutus	Toimintakulut Yhteensä, SISÄINEN	-11 130	-10 905	-10 820	-11 379	-11 434	-11 754	2,80 %
33 Koulutus	TOIMINTAKATE	-30 141	-30 660	-32 405	-34 310	-35 044	-36 062	
40 Yhdyskunta ja ympäristö	Toimintatuotot Yhteensä, ULKOINEN	4 541	4 150	4 231	4 895	5 095	5 295	
40 Yhdyskunta ja ympäristö	Toimintatuotot Yhteensä, SISÄINEN	8 762	8 867	7 426	7 964	8 317	8 537	2,80 %
40 Yhdyskunta ja ympäristö	Toimintakulut Yhteensä, ULKOINEN	-19 656	-22 075	-22 174	-23 740	-24 488	-25 144	2,80 %
40 Yhdyskunta ja ympäristö	Toimintakulut Yhteensä, SISÄINEN	-1 413	-722	-696	-715	-735	-756	2,80 %
40 Yhdyskunta ja ympäristö	TOIMINTAKATE	-7 765	-9 781	-11 213	-11 596	-11 811	-12 068	
55 Sipoon Vesi	Toimintatuotot Yhteensä, ULKOINEN	5 514	5 421	5 650	5 650	5 650	5 650	
55 Sipoon Vesi	Toimintatuotot Yhteensä, SISÄINEN	0	0	0	0	0	0	2,80 %
55 Sipoon Vesi	Toimintakulut Yhteensä, ULKOINEN	-2 477	-2 849	-3 054	-3 140	-3 228	-3 318	2,80 %
55 Sipoon Vesi	Toimintakulut Yhteensä, SISÄINEN	0	0	0	0	0	0	2,80 %
55 Sipoon Vesi	TOIMINTAKATE	3 037	2 572	2 596	2 510	2 422	2 332	

Tulos- ja rahoituslaskelma

KUNTA JA Sipoon Vesi

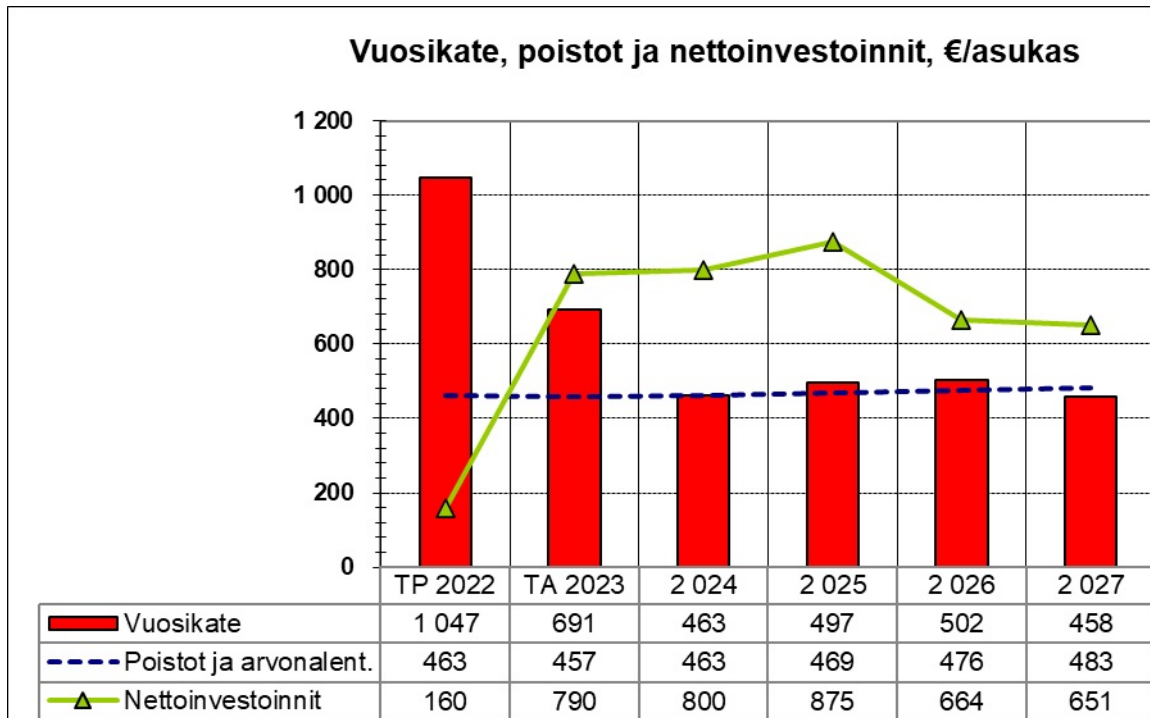
			KEHYS		
	TP 2022	TA 2023	2024	2025	2026
TULOSLASKELMA					
Asukasluku 31.12.	22 313	22 852	23 352	23 852	24 329
Veroprosentti	19,25	6,61	6,61	6,61	6,61
vero-% yksikön tuotto	5 402	6 771	6 329	6 646	6 953
→ noston vaikutus	0	-68 284	0	0	0
Toimintatuotot (sis. valm. okäytt.)	56 491	39 113	40 744	41 625	42 382
Toimintakulut	174 327	103 770	109 523	113 794	116 856
TOIMINTAKATE	-117 836	-64 657	-68 780	-72 169	-74 474
Kunnallisverot	103 993	44 757	41 836	43 933	45 960
Yhteisöverot	7 567	4 617	5 784	6 207	6 518
Kiinteistöverot	10 644	10 318	11 514	11 514	11 514
Verotulot	122 204	59 692	59 134	61 654	63 992
Valtionosuudet	19 177	21 835	22 465	24 584	25 112
Korkotuotot	25	83	83	83	83
Korkokulut	469	1 150	2 330	2 538	2 756
Muut rahoitustuotot	280	735	300	300	300
Muut rahoituskulut	16	748	50	50	50
VUOSIKATE	23 365	15 790	10 822	11 864	12 207
€/asukas	1 047	691	463	497	502
Poistot ja arvonalent.	10 339	10 440	10 805	11 184	11 575
Satunnaiset tuotot	185	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0
Tilikauden TULOS	13 211	5 350	17	680	632

RAHOITUSLASKELMAN JA TASEEN TIETOJA

Vuosikate	23 365	15 790	10 822	11 864	12 207
Tulorahoituksen korjauserät	-13 973	-4 915	-5 000	-4 500	-4 500
Satunnaiset erät, netto	185	0	0	0	0
= 1. Tulorahoitus, netto	9 577	10 875	5 822	7 364	7 707
Investointimenot	-18 491	-24 365	-24 970	-26 660	-21 955
Rahoitusosuudet investointeihin	827	850	800	800	800
Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutustuotot	14 088	5 460	5 500	5 000	5 000
= 2. Nettoinvestoinnit	-3 576	-18 055	-18 670	-20 860	-16 155
€/asukas	-160	-790	-800	-875	-664
= 3. Rahoitusjäämä (1. Tulorahoitus+ 2. Nettoinv.)	6 001	-7 180	-12 848	-13 496	-8 448
4. Brutorahoitustarve (= Rahoitusjäämä + antolainasaam. muutokset + lainanlyh.)	-31 519	-17 904	-24 499	-26 188	-22 227
Antolainauksen muutokset	1	1	1	1	1
Lainamäärän muutos;	-23 969	9 277	10 399	10 878	6 226
Lainanlyhennykset	37 519	10 723	11 651	12 690	13 778
Lainanlisäystarve	13 550	20 000	22 049	23 569	20 005
Lainakanta	107 229	116 506	126 905	137 783	144 009
€/asukas	4 806	5 098	5 434	5 777	5 919
Rahavarat	11 757	9 967	7 517	4 898	2 675
€/asukas	527	436	322	205	110
Nettovelka (rahat-lainat)	-95 472	-106 539	-119 388	-132 885	-141 334
€/asukas	-4 279	-4 662	-5 113	-5 571	-5 809

Maanmyyntituotot

Myyntituotoiksi on arvioitu 5,5 - 5M€ vuosina 2024-2026.

4. Investoinnit

Investoinnit 2019 - 2023	1 000€	TP2022	TA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksiin		-8 877	-15 475	-16 780	-17 705	-15 375
Maanosto		-3 396	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Irtain omaisuus, yhteensä		-622	-1 235	-1 000	-1 000	-1 000
Osakkeet ja osuudet, yhteensä		147	-197	-80	-880	-80
Bruttoinvestoinnit yhteensä		-12 748	-19 407	-20 360	-22 085	-18 955
Rahoitusosuudet investointeihin		827	850	800	800	800
Bruttoinvestoinnit Spoon Vesi		-5 157	-5 075	-4 610	-4 575	-3 000
Bruttoinvestoinnit yhteensä, Kunta ja Vesi		-17 905	-24 482	-24 970	-26 660	-21 955
Maan myynti ja käyttöomaisuuden myynnit		13 698	5 460	5 500	5 000	5 000
Investoinnit yhteensä, netto		-3 381	-18 172	-18 670	-20 860	-16 155

5. Sisäiset erät

Toimialojen kehikseen on sisällytetty sisäiset kustannukset ko. sisäisten palveluiden kustannusten kattamiseksi. Sisäisiä kustannuksia/tuottoja ovat sisäiset vuokrat ja sisäiset ruokapalvelut. Sisäisten kustannusten tarkoitus on ohjata ko. osastoa käyttämään sisäisiä palveluja taloudellisesti tarpeensa mukaisesti.

Suurin sisäinen kustannus syntyy osaston käyttämien kiinteistöjen pääoma- ja ylläpitokustannuksista. Ne riippuvat suurimmaksi osaksi käytössä olevan tilan suuruudesta eli tilatehokkuudesta. Tilatehokkuuteen ja sisäiseen vuokraan voi vaikuttaa eniten tilojen käyttäjä suunnittelemalla investointikustannuksia tehokkaasti.

6. Toiminta ja tavoitteiden määrittely talousarviossa 2024

Talousarvion tekstiosa laaditaan JHS 199 Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio ja -suunnitelma -suosituksen mukaisesti.

Sitovien tavoitteiden lähtökohtana tulee olla kunnan voimassa oleva strategia ja niiden tulee olla linjassa valtuuston vahvistaman strategian kanssa. Lisäksi valiokunnan tulee esittää, miten sitovat tavoitteet saavutetaan sekä miten tavoitteen toteutuminen mitataan.

Talousarvion toiminnallisten tavoitteiden ja määrärahojen tulee olla kuntalain edellyttämällä tavalla yhteydessä toisiinsa. Tavoitteet tulee asettaa selkeästi ja tavoitteiden saavuttamisen arviointiin käytettävien mittareiden tulee mahdollistaa toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisuuden arviointi. Tavoitteiden tulee olla kunnan palvelutoiminnan kannalta keskeisiä, laajuudeltaan ja vaativuudeltaan yhteneväisiä sekä tärkeydeltään vertailukelpoisia.

Vuoden 2023 talousseurantaan on määriteltävä osastoittain ja tulosalueittain oleelliset tunnusluvut, joita seurataan osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Tunnuslukujen on oltava vertailukelpoisia ja läpinäkyviä. Vuosittain on mahdollista vaihtaa joitakin tunnuslukuja kulloinkin voimassa olevien painopistealueiden mukaan.

7. Aikataulu, tärkeimmät päivämäärät talousarvion valmistelussa

12.6.	Kunnanhallitus, Kehys 2024-2026
5.9.	TA 2024 v 1.0 valmis, toimialoittain
12-22.9.	Valiokuntakäsittelyt (TA ja osavuosikatsaus, molemmissa mukana käyttötalous, investoinnit ja HTV)
9-10.10.	Kunnanhallituksen TA 2024 käsittely, seminaari
13.11.	Valtuusto, talousarvion I käsittely, vero%, elokuun osavuosikatsaus
11.12.	Valtuusto, talousarvion II käsittely